

Anadolu Din ve İnançları Platformu / Kültürel Mirasımızı Sırtlayanlar / Bölüm 13

Yaşagül Ekinci ile “Selimiye Camii ve Edirne'nin UNESCO süreci”

KONULAR: Selimiye Camii'nin Önemi ve Mimar Sinan, Edirne'nin Tarihi ve Kültürel Mirası, Selimiye Camii'nin Mimari Detayları ve Özellikleri, Başvuruda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar, Selimiye Camii'nin UNESCO Listesine Girmesinin Etkileri

Nükhet Everi: Kültürel mirasımızı sırtlayanlar söyleşilerinde sizleri Edirne'ye götürüyoruz. Geçen bölümde UNESCO süreçlerini konuşmuştuk ve bu bağlamda Türkiye'deki en önemli dosyalardan biri olan Selimiye Camii'ni ele alıyoruz. Konuğumuz Trakya Üniversitesi Öğretim Görevlisi Yaşagül Ekinci. Öncelikle sizi biraz tanıyabilir miyiz? Yaşagül Ekinci kimdir?

Yaşagül Ekinci: Edirne'de doğup büyüdüm ve tüm eğitimimi burada tamamladım. Üniversite için İstanbul Siyasal Bilgiler Fakültesine gittim ve 1990'ların başında finans muhabirliği yapmaya başladım. 2000 krizinden sonra finans alanından kültürel çalışmalara yöneldim. Kısa bir süre yurt dışında kaldıktan sonra Türkiye'ye dönerek Edirne'ye yerleştim. Selimiye Camii'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne adaylık sürecine katıldım ve bu süreçte yer aldım. Daha sonra Bergama'nın Dünya Mirası Listesi'ne girmesi sürecini yönettim ve alan başkanlığını yaptım. Şu anda Trakya Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışıyorum.

Nükhet Everi: Edirne çok önemli bir şehir. Hadrianopolis, yani Hadrian'ın kenti. Kiliseleri, sinagogu ve camileriyle çok renkli bir kent. Hocam, Selimiye Camii'nin UNESCO sürecinde yaşadıklarınızı anlatabilir misiniz? Resmi kısımlarından ziyade yaşadığınız ilginç anekdotları paylaşır mısınız?

Yaşagül Ekinci: Selimiye Camii'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınma süreci iki açıdan önemli. Birincisi, Türkiye'nin ilk çok detaylı hazırlanmış dosyalarından biriydi. 2008-2009 yıllarında bu çalışmaya katıldığımda dünya mirası adayları çok azdı. Efes ve Çatalhöyük gibi yerler düşünülüyordu. Selimiye dosyasını hazırlarken hem UNESCO'nun istediği formatta hem de Kültür Turizm Bakanlığı'nın yönetmeliklerine uygun bir plan oluşturmak gerekiyordu. Camiyi fiziksel ve tarihsel olarak anlatmak, Edirne ile olan bütünselliğini vurgulamak önemliydi.

Nükhet Everi:Dosya hazırlanırken ne tür zorluklar yaşadınız?

Yaşagül Ekinci:İlk başta UNESCO kriterlerine uygunluğu sağlamak zordu. Örneğin, ikinci kriter olan insani ve kültürel değerler arasında alışveriş yapması kriterine uymuyordu. Selimiye Camii'nin bu kadar üstün ve tek olduğunu fark edememiştik. Diğer külliye ve camilerden çok ayrışıyordu. Bu nedenle ikinci kriteri düşürdük ve üçüncü kriterle başvurduk. Üçüncü kriter, kaybolmuş veya yaşayan bir kültürel geleneğin tanıklığını üstlenmesiydi. Ancak UNESCO, dördüncü kriterle yönelmemizi önerdi.

Nükhet Everi:Selimiye Camii'nin bu kadar özel kılan nedir sizce?

Yaşagül Ekinci: Selimiye Camii, Mimar Sinan'ın "ustalık eserim" dediği, mimarlık ve sanat tarihindeki en önemli yapılarından biridir. Camii, estetik ve mühendislik açısından olağanüstü bir yapıdır. Minarelerinin yüksekliği ve kubbesinin büyüklüğü ile dikkat çeker. Ancak sadece büyük değil, aynı zamanda çok narin ve zarif bir yapıdır. İslam sanatlarının zariflik ve incelik hedefini mükemmel bir şekilde yansıtır. Camiinin mimari detayları ve mühendislik harikaları üzerine çalışırken birçok ilginç bilgi öğrendik. Örneğin, caminin minarelerinde kullanılan taşların inceliği ve kubbesinin yapısal özellikleri çok etkileyiciydi. Ayrıca, caminin içindeki çini süslemelerinin her biri birer sanat eseri niteliğinde.

Nükhet Everi: UNESCO başvuru sürecinde başka nelere dikkat edildi?

Yaşagül Ekinci: Selimiye Camii'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'ne alınma sürecinde dikkat edilmesi gereken birçok husus vardı. Birincisi, camii mimari ve tarihsel özelliklerinin detaylı bir şekilde belgelenmesi gerekti. Bunun yanı sıra, caminin bulunduğu Edirne şehrinin tarihi ve kültürel bağlamı da önem arz ediyordu. Bu nedenle, Edirne'nin tarihçesi, kültürel mirası ve şehir planlaması hakkında da kapsamlı bir araştırma yapıldı. Ayrıca, başvuru dosyasının UNESCO'nun belirlediği kriterlere uygun olarak hazırlanması ve her detayın titizlikle ele alınması gerekiyordu.

Nükhet Everi: Bu süreçte başka hangi projelerde yer aldınız?

Yaşagül Ekinci: Edirne'de Uzunköprü ve II. Beyazıt Külliyesi'nin UNESCO adaylık dosyalarını hazırladım. Ayrıca, Tokat'tan Balıca Mağarası'nın doğal mirasçılarının UNESCO adaylık sürecini yürüttüm. İzmir'in tarihi liman kenti olarak UNESCO Dünya Miras Listesi ön adaylık dosyasını hazırladık. Şu anda çeşitli kültürel ve doğal miras projelerinde çalışmaya devam ediyorum.

Nükhet Everi: Selimiye Camii'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmesi nasıl bir etki yarattı?

Yaşagül Ekinci: Selimiye Camii'nin UNESCO listesine girmesi, Edirne için büyük bir prestij kaynağı oldu. Turizmi canlandırdı ve şehrin kültürel mirasına olan ilgiyi artırdı. Ayrıca, bu süreç diğer tarihi ve kültürel miras projelerine de ilham verdi. Selimiye Camii'nin başarısı, Türkiye'deki diğer kültürel miras alanlarının da UNESCO listesine girmesi için bir örnek teşkil etti. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmek, Selimiye Camii'nin korunması ve tanıtılması açısından da büyük bir önem taşıyor. Bu süreç, caminin ve çevresinin daha iyi korunmasını sağladı ve restorasyon çalışmalarının hızlanmasına katkıda bulundu.